

Кошевой Андрій
Західноукраїнський національний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу
ЗУНУ Овсянюк-Бердадіна О.Ф.)

ЕМОЦІЙНЕ ВИГОРАННЯ ЛІКАРІВ ЯК ФАКТОР УСКЛАДЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ В ЗАКЛАДІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

У множині різних категорій фахівців, як свідчить статистика, саме лікарі мають підвищені ризику розвитку синдрому емоційного вигорання [1]. Процес емоційного вигорання лікарів починається ще під час навчання з закладів вищої освіти, оскільки одним із вагомих індивідуальних факторів ризику виступає змінена ієрархія цінностей студентів медичного університету – знецінена цінність здоров'я та щастя, які виступають факторами ризику швидкого прогресування вигорання до фази виснаження [2].

У безпосередній практичній діяльності лікарі витрачають значну кількість часу на заповнення документації, пов'язаної з їх фаховою діяльністю, яка часто змінює параметри уніфікації та формалізації, що значною мірою призводить до вигорання. Також факторами є надзвичайна велика кількість часу, який лікарі присвячують роботі – від 51 до більше, ніж 60 годин на тиждень, причому більше задоволеними є лікарі, що працюють в спеціальностях, які вимагають меншої кількості робочих годин на тиждень [3].

Загалом складно організовані робочі та управлінські процеси в закладі охорони здоров'я, неможливість професійного розвитку чи отримання соціальної підтримки, втрата підтримки серед колег, також пов'язані з вищим емоційним вигоранням серед лікарів. Не менш важливим фактором ризику є сам процес спілкування з пацієнтами зокрема через значну кількість різних людей на день, кількість критичних ситуацій та конфліктів постійне занурення в переживання інших людей, робота з хронічно чи

невеликовно хворими. У цьому ж напрямку необхідність суворого дотримання деонтології також є фактором, що прогнозують емоційне вигорання.

У цьому напрямку певну роль відіграє і лікарська спеціалізація, до таких, належать, наприклад медицина невідкладних станів, загальна лікарська практика та неврологія). Також необхідність проходження атестації та набрання певної кількості балів зумовлює необхідність постійного навчання, відвідування численних конференцій, семінарів, симпозіумів також є факторами ризику в медичного практика. З позиції індивідуальних факторів, що прискорюють емоційне вигорання лікарів, належать:

- стать – жінки більш схильні до емоційного вигорання;
- вік – молодші лікарі більш схильні до емоційного вигорання;
- вік дітей – наявність дитини молодше за 21 рік також пов'язана з підвищенням ризику емоційного вигорання на 53%;
- професія партнера – якщо партнер зайнятий не в медичній сфері, це підвищує ризик вигорання на 23%;
- витрати на підвищення професійного рівня та набуття нових фахових компетенцій [4].

Окрім того, ряд дослідників визначили прямий зв'язок емоційного вигорання з різними проявами характеру – педантизм пов'язаний зі схильністю до знецінення власних професійних досягнень, збудливий тип акцентуації пов'язаний з більшою емоційною виснажливістю та схильністю до деперсоналізації [1].

На сьогодні дієвими індивідуальними факторами захисту від емоційного вигорання вважаються самопіклування, самопізнання і реалістичне бачення власної діяльності. А основну групу захисних факторів від емоційного вигорання становлять психологічні фактори, зокрема емоційний інтелект, емпатія, оптимізм та постійний внутрішній контроль поведінки.

Використані джерела

1. Бачинська А. Професійне вигорання працівників: причини та фактори. Київ. 2017.
2. Асонов Д. Емоційне вигорання медичних працівників: моделі, фактори ризику та протективні фактори. *Психосоматична медицина та загальна практика*. 2021. №2. С.2-14
3. Reith TP. Burnout in United States Healthcare Professionals: A Narrative Review. *Reith. Cureus*. 2018;10: e3681
4. West C, Dyrbye L, Shanafelt T. Physician burnout: contributors, consequences and solutions. *J Intern Med*. 2018;283(6):516-529. doi:10.1111/joim.12752

Кошіль Роман, Христинич Володимир
Західноукраїнський національний університет